

28.9.2017

OPINIA

Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

dla Komisji Gospodarczej i Monetarnej

w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro
2017/2114(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Yana Toom

(*)   Zaangażowana komisja – art. 54 Regulaminu

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Gospodarczej i Monetarnej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że wskaźnik zatrudnienia w strefie euro w 2016 r. wzrósł o 1,4 %; mając na uwadze, że w marcu 2017 r. stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 9,5 %, odnotowując spadek z 10,2 % w marcu 2016 r.; mając na uwadze, że pomimo niedawnej poprawy sytuacji stopa bezrobocia nie powróciła jeszcze do poziomu sprzed kryzysu;
- B. mając na uwadze, że w 2016 r. wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,2 % w UE-28, a w pierwszym kwartale 2017 r. zatrudnienie miało 234,2 mln osób, co jest najwyższą odnotowaną dotąd liczbą¹; mając jednak na uwadze, że z tą znaczną liczbą miejsc pracy stworzonych w związku ze wzrostem gospodarczym wiążą się ukryte wyzwania, np. w postaci niepełnego odzyskiwania przepracowanych godzin oraz niewielkiego wzrostu wydajności pracy; mając na uwadze, że w przypadku utrzymania się tej sytuacji są to czynniki, które mogą wywrzeć dodatkową presję na wzrost gospodarczy w perspektywie długoterminowej oraz na spójność społeczną w UE²;
- C. mając na uwadze, że stopa bezrobocia jest generalnie niższa wśród kobiet, przy czym w roku 2015 wskaźnik zatrudnienia wśród mężczyzn w wieku od 20 do 64 lat wyniósł 75,9 % w 28 państwach członkowskich UE, podczas gdy w przypadku kobiet wyniósł on 64,3 %;
- D. mając na uwadze, że w marcu 2017 r. stopa bezrobocia młodzieży w strefie euro wyniosła 19,4 %, przy czym w marcu 2016 r. wartość ta wynosiła 21,3 %; mając na uwadze, że stopa bezrobocia młodzieży jest nadal niedopuszczalnie wysoka; mając na uwadze, że w 2015 r. odsetek młodzieży NEET nadal był wysoki i wynosił 14,8 % dla młodzieży w wieku od 15 do 29 lat – co oznacza 14 mln osób; mając na uwadze, że młodzież NEET oznacza dla Unii szacowany roczny koszt rzędu 153 mld EUR (1,21 % PKB), obejmujący świadczenia oraz utracone zarobki i podatki³, podczas gdy całkowite szacowane koszty ustanowienia systemów gwarancji dla młodzieży w strefie euro wynoszą 21 mld EUR rocznie, czyli 0,22 % PKB; mając na uwadze, że na potrzeby realizacji Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych obecnie przeznaczono 1 mld EUR, która to kwota ma zostać uzupełniona środkami w wysokości 1 mld EUR z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2017–2020;
- E. mając na uwadze, że choć stopa długotrwałego bezrobocia na terenie 28 państw członkowskich UE spadła z 5 % w 2014 r. do 4 % w 2016 r., nadal stanowi niepokojący problem, który dotyczy niemal połowy wszystkich osób bezrobotnych; mając na uwadze niepokojący fakt, że stopa bardzo długotrwałego bezrobocia wynosząca 2,5 % w 2016 r. nadal przewyższa o 1 % wartość odnotowaną w roku 2008; mając na uwadze

---

¹ „Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2017” [Zatrudnienie i zmiany społeczne w Europie – roczny przegląd z 2017 r.], s. 11.

² Tamże, s. 46.

³ Sprawozdanie Eurofound na temat bezrobocia młodzieży.

utrzymujące się znaczne różnice między państwami członkowskimi;

- F. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich nadal maleje liczba ludności w wieku produkcyjnym oraz siła robocza, głównie wskutek niskich wskaźników urodzeń; mając na uwadze, że dzięki możliwości zatrudnienia kobiet, wraz z nieustającym napływem migrantów, uchodźców i osób ubiegających się o azyl, państwa członkowskie mają okazję, by poradzić sobie z tym problemem i wzmocnić siłę roboczą w UE;
- G. mając na uwadze, że jeden z pięciu celów strategii „Europa 2020” dotyczy zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln; mając na uwadze, że poziom ubóstwa maleje, a w 2015 r. liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym była niższa o 4,8 mln w porównaniu do roku 2012; mając na uwadze, że ta liczba z 2015 r. nadal przekracza o 1,6 mln liczbę z 2008 r.; mając na uwadze, w 2012 r. 32,2 mln osób niepełnosprawnych w UE było zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że w 2013 r. 26,5 mln dzieci w UE-28 było zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem nadal jest niedopuszczalnie wysoki i wynosi 23,7 %, a liczby utrzymują się na bardzo wysokim poziomie w niektórych państwach członkowskich; mając ponadto na uwadze, że ubóstwo energetyczne wciąż utrzymuje się na tak wysokim poziomie, że dla dotkniętych nim 11 % ludności UE oznacza cykl niekorzystnych skutków ekonomicznych;
- H. mając na uwadze, że w większości państw członkowskich wzrost utrzymuje się na niskim poziomie, a stopa wzrostu w UE za rok 2016 obniżyła się i zatrzymała na poziomie 2 % (podczas gdy dla kontrastu oczekuje się, że stopa światowego wzrostu – z wyłączeniem UE – wzrośnie do 3,7 % w bieżącym roku oraz do 3,9 % w 2018 r., podczas gdy w 2016 r. wynosiła 3,2 %) pomimo wystąpienia chwilowych sprzyjających okoliczności, takich jak niskie ceny paliwa, niskie oprocentowanie kredytów i niekonwencjonalna polityka monetarna, co pokazuje zatem, że UE może zrobić więcej na rzecz pobudzenia ożywienia gospodarczego i społecznego, tak aby stało się ono bardziej trwałe w perspektywie średnioterminowej;
- I. mając na uwadze, że zgodnie ze stwierdzeniem Komisji¹, aby wzmocnić konwergencję wewnątrz państw i w UE, istotne jest doprowadzenie do bardziej sprzyjającego włączeniu społecznemu, silnego i trwałego wzrostu gospodarczego;
- J. mając na uwadze, że warunki i wyniki na rynku pracy wskazują na znaczne różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi, choć rozbieżności te stają się coraz mniejsze;
- K. mając na uwadze, że polityka gospodarcza strefy euro ma również silny wpływ na gospodarkę pozostałych państw członkowskich;
- L. mając na uwadze, że uchylanie się od opodatkowania oraz korupcja – zjawiska coraz bardziej transgraniczne – wywierają wpływ na wszystkie państwa członkowskie i podważają wyniki gospodarcze UE, praworządność i wiarygodność demokratycznych

---

¹ Komunikat prasowy Komisji z dnia 22 maja 2017 r. zatytułowany „Europejski semestr 2017 – pakiet wiosenny: Komisja wydaje zalecenia dla poszczególnych krajów”.

instytucji;

- M. mając na uwadze coraz większe upowszechnienie nowych form zatrudnienia i pracy w kontekście cyfrowej rewolucji rynku pracy;
- N. mając na uwadze, że inwestycje – zarówno publiczne, jak i prywatne – stanowią kluczowe narzędzie umożliwiające zwiększenie spójności i faktyczny wzrost gospodarczy, jak również zwiększenie wydajności i konkurencyjności na rynku światowym;
1. uważa, że konieczne są dalsze wysiłki, by osiągnąć równowagę między wymiarem gospodarczym a społecznym procesu europejskiego semestru oraz promować zrównoważone pod względem społecznym i gospodarczym reformy strukturalne, które zmniejszają nierówności i wspierają godne miejsca pracy, prowadząc do wysokiej jakości zatrudnienia, zrównoważonego wzrostu i inwestycji społecznych; popiera stosowanie tablicy wskaźników społecznych w ramach europejskiego semestru; apeluje, aby w ramach zaleceń dla poszczególnych krajów większą uwagę poświęcono kwestii braku równowagi strukturalnej na rynku pracy;
  2. ponownie wzywa do traktowania trzech nowych głównych wskaźników zatrudnienia na równi z istniejącymi wskaźnikami gospodarczymi, co zagwarantuje lepszą ocenę zakłóceń równowagi wewnętrznej i większą skuteczność reform strukturalnych; proponuje wprowadzenie niezakładającej sankcji procedury dotyczącej zakłóceń równowagi społecznej przy opracowywaniu zaleceń dla poszczególnych krajów, aby zapobiegać równaniu w dół pod względem standardów społecznych, opierając się na skutecznym wykorzystaniu wskaźników społecznych i wskaźników zatrudnienia w nadzorze makroekonomicznym; zauważa, że w około dziesięciu państwach członkowskich nasiliły się nierówności, które stanowią jedno z głównych wyzwań społeczno-gospodarczych w UE¹;
  3. podkreśla fakt, że społecznie i gospodarczo odpowiedzialne reformy muszą opierać się na solidarności, integracji i sprawiedliwości społecznej; podkreśla, że reformy powinny też uwzględniać zrównoważone wsparcie ożywienia gospodarczego i społecznego, tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, zwiększenie spójności społecznej i terytorialnej, ochronę najsłabszych grup społecznych i poprawę standardów życia wszystkich obywateli;
  4. uważa, że proces semestru europejskiego musi przyczynić się do rozwiązania nie tylko dotychczasowych, ale także pojawiających się wyzwań społecznych, tak aby zagwarantować większą wydajność gospodarki i większą spójność społeczną Unii Europejskiej; w tym kontekście opowiada się za potrzebą dokonania oceny społecznych skutków europejskich strategii politycznych;
  5. domaga się, by Komisja zabezpieczyła odpowiednie środki finansowe na potrzeby zwalczania bezrobocia ludzi młodych, którego stopa nadal pozostaje niedopuszczalnie wysoka w UE, oraz aby kontynuowała Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych po zakończeniu obecnych WRF, usprawniając jednocześnie jej funkcjonowanie i wdrażanie oraz uwzględniając ostatnie ustalenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

---

¹ „Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2017” [Zatrudnienie i zmiany społeczne w Europie – roczny przegląd z 2017 r.], s. 47.

zawarte w sprawozdaniu specjalnym na temat bezrobocia młodzieży i wykorzystania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych; zwraca się do państw członkowskich, aby wdrożyły zalecenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i zapewniły, że gwarancja dla młodzieży jest w pełni dostępna; ubolewa nad przesunięciami środków z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w tym Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, do Europejskiego Korpusu Solidarności, który zamiast tego powinien być finansowany ze wszystkich środków finansowych dostępnych w ramach istniejącego rozporządzenia w sprawie WRF; podkreśla potrzebę dokonania ilościowej i jakościowej oceny stworzonych miejsc pracy; podkreśla, że funduszy UE nie należy wykorzystywać w celu zastąpienia krajowych świadczeń socjalnych;

6. podkreśla fakt, że wdrażanie gwarancji dla młodzieży należy wzmocnić na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, oraz podkreśla znaczenie tej gwarancji dla przejścia od kształcenia do zatrudnienia; wskazuje, że należy poświęcić szczególną uwagę sytuacji młodych kobiet i dziewcząt, które mogą napotykać ograniczenia związane z płcią na drodze do uzyskania dobrej jakości oferty zatrudnienia, możliwości dalszego kształcenia, praktyk zawodowych lub staży; podkreśla potrzebę dopilnowania, aby z gwarancji dla młodzieży skorzystali ludzie młodzi borykający się z wieloma problemami wykluczenia i skrajnym ubóstwem;
7. wzywa państwa członkowskie do zrealizowania propozycji wynikających z zalecenia Rady z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy¹;
8. uważa, że należy zwiększyć – wraz z właściwym i odpowiednim finansowaniem – zakres, wydajność i skuteczność aktywnych i trwałych strategii politycznych w zakresie rynku pracy, przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę środowiska naturalnego, pracodawcy, pracownika, zdrowia i konsumenta; jest zdania, że należy zwalczać zjawisko ubogich pracujących; podkreśla znaczenie zwiększenia inwestycji publicznych i wzmocnienia inwestycji prywatnych w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego;
9. ubolewa nad faktem, że Komisja w swoim pakiecie ocen/zaleceń pominęła gospodarkę społeczną; przypomina, że sektor ten obejmuje 2 mln przedsiębiorstw, które zatrudniają ponad 14 mln osób i przyczyniają się do osiągnięcia celów wyznaczonych do roku 2020; wzywa Komisję i państwa członkowskie do szerszego uznania przedsiębiorstw gospodarki społecznej oraz do nadania im większego znaczenia za pomocą europejskiego planu działania na rzecz gospodarki społecznej; uważa, że ten brak uznania wpływa negatywnie na dostęp do kapitału; apeluje do Komisji, aby przedstawiła wniosek w sprawie europejskiego statutu stowarzyszeń, fundacji i towarzystw ubezpieczeń wzajemnych;
10. przypomina o potrzebie wspierania i umacniania dialogu społecznego, rokowań zbiorowych i pozycji pracowników w systemach ustalania wynagrodzeń, które odgrywają decydującą rolę, jeżeli chodzi o osiągnięcie bardzo dobrych warunków pracy; podkreśla, że prawo pracy i wysokie standardy socjalne mogą odegrać kluczową rolę w społecznej gospodarce rynkowej, wspieraniu dochodów oraz pobudzaniu inwestycji w zdolności; podkreśla, że unijne akty prawne muszą przestrzegać praw i swobód związkowych, być

---

¹ Dz.U. C 32 z 20.2.2016, s. 1.

zgodne z układami zbiorowymi zgodnie z praktykami państw członkowskich oraz stać na straży równego traktowania w sprawach zatrudnienia i zawodowych;

11. wskazuje, że europejska gospodarka nie odnotowała wystarczającego ożywienia, aby zapewnić zatrudnienie wszystkim osobom poszukującym pracy i osobom bezrobotnym; podkreśla, że oprócz tworzenia miejsc pracy – w tym w drodze inwestycji publicznych – integracja osób najbardziej oddalonych od rynku pracy za pomocą indywidualnie dostosowanych środków przynosi korzyści jednostce, przyczynia się do stabilizacji zabezpieczeń społecznych oraz stanowi wsparcie dla gospodarki;
12. wzywa Komisję do wykorzystania rezolucji Parlamentu i przedstawienia ambitnych wniosków z myślą o budowaniu solidnego europejskiego filaru praw socjalnych i pełnym osiągnięciu celów społecznych wyznaczonych w traktatach, tak aby poprawić warunki życia i pracy każdego obywatela i zapewnić wszystkim odpowiednie możliwości;
13. apeluje do państw członkowskich i Komisji, aby dołożyły wszelkich starań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych i ograniczenia kosztów zapewnienia zgodności z przepisami dla przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także na rzecz uchylecia przepisów prowadzących do nadmiernej biurokracji, tak aby wzmocnić wzrost i zwiększyć zatrudnienie;
14. ostrzega przed malejącym udziałem wynagrodzeń w UE, powiększającą się skalą nierówności wynagrodzeń i dochodów oraz przybierającym na sile zjawiskiem ubóstwa pracujących; przypomina, że zarówno w Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ z 1948 r., jak i w Konstytucji MOP z 1919 r. uznano, iż pracownicy muszą otrzymywać płacę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie, oraz że wszystkie deklaracje praw człowieka są zgodne co do tego, iż wynagrodzenie powinno wystarczyć do utrzymania rodziny;
15. podkreśla, że płace muszą umożliwiać pracownikom zaspokojenie ich potrzeb oraz potrzeb ich rodzin oraz że każdy pracownik w Unii Europejskiej powinien otrzymywać płacę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie, która nie tylko umożliwi nabywanie artykułów pierwszej potrzeby, takich jak żywność, schronienie i ubranie, ale i wystarczy na pokrycie kosztów opieki zdrowotnej, edukacji, transportu i rekreacji oraz na zgromadzenie pewnych oszczędności na nieprzewidziane wydarzenia, takie jak choroba lub wypadek; podkreśla, że jest to godny poziom życia, jaki płace zapewniające utrzymanie na minimalnym poziomie powinny gwarantować pracownikom i ich rodzinom w UE;
16. zwraca się do Komisji o zbadanie, w jaki sposób można określić, co mogłaby obejmować płaca zapewniająca utrzymanie na minimalnym poziomie, jak należałoby ją mierzyć w perspektywie utworzenia narzędzia odniesienia dla partnerów społecznych i ułatwienia wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie;
17. przypomina, że godziwe wynagrodzenia są istotne nie tylko z punktu widzenia spójności społecznej, lecz również z perspektywy utrzymania silnej gospodarki oraz produktywnej siły roboczej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia środków mających na celu poprawę jakości zatrudnienia i zmniejszenie skali zróżnicowania płac;

18. wskazuje na ciągłą konieczność lepszej koordynacji systemów zabezpieczeń społecznych na szczeblu europejskim, za co odpowiedzialność ponoszą państwa członkowskie; podkreśla absolutnie priorytetowy charakter zapewnienia stabilności i sprawiedliwego charakteru systemów zabezpieczeń społecznych stanowiących istotne filary europejskiego modelu społecznego; podkreśla, że adekwatne i stabilne emerytury stanowią powszechne prawo; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia adekwatnych i stabilnych emerytur w obliczu ciągłych zmian demograficznych; podkreśla fakt, że programy emerytalne powinny gwarantować odpowiednie dochody na emeryturze powyżej progu zagrożenia ubóstwem oraz umożliwiać emerytom utrzymanie odpowiedniego poziomu życia; uważa, że najlepszym sposobem zagwarantowania zrównoważonych, pewnych i odpowiednich emerytur dla kobiet i mężczyzn jest podniesienie ogólnego wskaźnika zatrudnienia i dostępnej liczby godnych miejsc pracy we wszystkich przedziałach wiekowych oraz poprawa warunków pracy i zatrudnienia; zauważa, że różnice między kobietami i mężczyznami pod względem emerytur nadal są znaczące i mają negatywne konsekwencje społeczne i gospodarcze; w tym kontekście podkreśla znaczenie integracji kobiet na rynku pracy i innych odpowiednich środków zwalczania różnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć i ubóstwa w starszym wieku; uważa, że reformy systemu emerytalnego, a w szczególności wieku emerytalnego, powinny również odzwierciedlać tendencje na rynku pracy, współczynnik urodzeń, okoliczności zdrowotne i majątkowe, warunki pracy i wskaźnik obciążenia ekonomicznego;
19. jest zdania, że reformy te muszą również uwzględniać sytuację milionów pracowników w Europie, zwłaszcza kobiet, ludzi młodych i osób samozatrudnionych, których zatrudnienie jest niepewne oraz charakteryzuje się okresami przymusowego bezrobocia i ograniczonym czasem pracy;
20. wzywa Komisję, aby w dalszym ciągu zwracała szczególną uwagę na kwestię poprawy usług opieki nad dziećmi oraz elastycznych rozwiązań w zakresie czasu pracy, potrzeb starzejących się mężczyzn i kobiet oraz innych osób pozostających na utrzymaniu w kontekście opieki długoterminowej;
21. ubolewa nad utrzymującym się różnicowaniem wynagrodzenia oraz emerytur ze względu na płeć; wzywa UE i państwa członkowskie, by we współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami działającymi na rzecz równości płci określiły i wdrożyły strategie polityczne mające na celu wyeliminowanie różnicowania wynagrodzenia i emerytur ze względu na płeć; wzywa państwa członkowskie do tego, by w uzupełnieniu wspomnianych wysiłków regularnie przeprowadzały analizy wynagrodzeń;
22. podkreśla, że niewystarczające i niewłaściwie ukierunkowane inwestycje w rozwój umiejętności i uczenie się przez całe życie – zwłaszcza w umiejętności cyfrowe, programowanie i inne umiejętności potrzebne we wzrastających sektorach, takich jak zielona gospodarka – mogą narazić na szwank konkurencyjność Unii; zwraca się do państw członkowskich o zapewnienie lepszej wymiany wiedzy, najlepszych praktyk i współpracy na szczeblu UE, aby pomóc wesprzeć rozwój umiejętności przez aktualizację kwalifikacji oraz odpowiednich programów i planów kształcenia i szkolenia; podkreśla znaczenie umiejętności i kompetencji nabywanych w pozaformalnych i nieformalnych środowiskach edukacyjnych; podkreśla w związku z tym potrzebę stworzenia systemu uznawania pozaformalnych i nieformalnych form wiedzy, zwłaszcza tych nabytych

dzięki wolontariatowi;

23. uważa, że lepsze dopasowywanie umiejętności do potrzeb rynku pracy i poprawa wzajemnego uznawania kwalifikacji są konieczne w celu rozwiązania problemu niedoboru oraz niedopasowania umiejętności; podkreśla rolę, jaką może odgrywać w tej kwestii kształcenie i szkolenie zawodowe oraz przygotowanie do zawodu; apeluje do Komisji o opracowanie ogólnoeuropejskiego narzędzia prognozowania potrzeb w zakresie umiejętności, w tym umiejętności niezbędnych w rozwijających się sektorach; uważa, że aby prognozować, jakie umiejętności będą potrzebne w przyszłości, wszystkie zainteresowane strony na rynku muszą być aktywnie zaangażowane na wszystkich szczeblach;
24. wzywa Komisję do wdrożenia wszelkich stosownych mechanizmów umożliwiających większą mobilność ludzi młodych, w tym mechanizmów przygotowania zawodowego; wzywa państwa członkowskie, aby wspierały przygotowanie zawodowe i w pełni wykorzystywały fundusze przeznaczone dla uczniów zawodu w ramach programu Erasmus+ w celu zapewnienia jakości i atrakcyjności tego rodzaju szkoleń; zwraca się o lepsze wdrażanie rozporządzenia w sprawie sieci EURES; podkreśla, że lepsza współpraca administracji publicznych i zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym, a także większa synergia między poszczególnymi szczeblami sprawowania rządów zwiększyłyby zasięg i zakres oddziaływania programów;
25. uważa, że należy poprawić dostęp do edukacji oraz jakość usług edukacyjnych; przypomina, że rolą państw członkowskich jest zapewnienie przystępnego cenowo dostępu do wysokiej jakości edukacji i szkoleń niezależnie od potrzeb rynku pracy w UE; zauważa, że potrzeba większych starań w wielu państwach członkowskich w celu wykształcenia siły roboczej, co obejmuje edukację dorosłych oraz możliwości w zakresie szkolenia zawodowego; kładzie szczególny nacisk na uczenie się przez całe życie, w tym w odniesieniu do kobiet, jako że daje ono możliwość przekwalifikowania nawet na zmieniającym się rynku pracy; wzywa do dalszego ukierunkowanego propagowania wśród dziewcząt przedmiotów w zakresie nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki w celu rozwiązania problemu istniejących stereotypów edukacyjnych i walki z długotrwałymi dysproporcjami w sferze zatrudnienia oraz zróżnicowaniem wynagrodzenia i emerytur ze względu na płeć;
26. podkreśla potrzebę inwestowania w kapitał ludzki na jak najwcześniejszym etapie życia, aby ograniczyć nierówności i sprzyjać włączeniu społecznemu w młodym wieku; wzywa zatem do zapewnienia dostępu do wysokiej jakości, sprzyjających włączeniu społecznemu i przystępnych cenowo usług wczesnej edukacji i opieki nad wszystkimi dziećmi we wszystkich państwach członkowskich; podkreśla ponadto potrzebę zwalczania stereotypów od najmłodszego wieku szkolnego przez promowanie równości płci na wszystkich szczeblach kształcenia; zachęca Komisję i państwa członkowskie do pełnego wdrożenia zalecenia „Inwestowanie w dzieci” oraz do ścisłego monitorowania postępów; zwraca się do Komisji i do państw członkowskich o opracowanie i wprowadzenie inicjatyw, takich jak gwarancja dla dzieci, dzięki którym dzieci znajdą się w centrum istniejących strategii politycznych mających na celu ograniczenie ubóstwa;
27. zwraca uwagę na głębokie przemiany, które w przyszłości zajdą na rynku pracy wskutek rozwoju sztucznej inteligencji; wzywa państwa członkowskie i Komisję do opracowania

instrumentów i inicjatyw współpracy, z udziałem partnerów społecznych, na rzecz zwiększenia umiejętności w tej dziedzinie za sprawą wczesnego, wstępnego i ustawicznego szkolenia;

28. w tym kontekście – a także jako sposób godzenia życia zawodowego z rodzinnym – apeluje o rozważenie wraz z partnerami społecznymi mechanizmów wzmacniających model elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego, w szczególności pracy zdalnej i elastyczności harmonogramu pracy;
29. podkreśla znaczenie inwestycji w kapitał ludzki, który stanowi czynnik wzrostu oraz siłę napędową konkurencyjności i rozwoju;
30. podkreśla, że lepsza równowaga między życiem zawodowym a osobistym oraz zwiększenie równouprawnienia płci są niezbędne dla wsparcia udziału kobiet w rynku pracy; podkreśla fakt, że kluczem do wzmocnienia pozycji kobiet jest przekształcenie rynku pracy i systemów opieki społecznej oraz ich dostosowanie w taki sposób, aby uwzględnić cykl życia kobiet;
31. z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie równowagi między pracą a życiem prywatnym i postrzega go jako pierwszy pozytywny krok ku zapewnieniu możliwości godzenia pracy z życiem prywatnym kobiet i mężczyzn, którzy opiekują się dziećmi i innymi osobami pozostającymi na utrzymaniu, a także ku zwiększeniu udziału kobiet w rynku pracy; ubolewa jednak nad faktem, że nie dokonano postępów w kwestii urlopu macierzyńskiego; podkreśla, że zagwarantowanie odpowiedniego wynagrodzenia oraz solidnego zabezpieczenia społecznego i ochrony ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tych celów;
32. wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowywania strategii politycznych o charakterze transformacyjnym oraz do inwestowania w kampanie podnoszące świadomość, tak aby przezwyciężyć stereotypy związane z płcią i propagować bardziej równomierny podział obowiązków opiekuńczych i domowych, a także do skupienia się na prawie mężczyzn i ich potrzebie podejmowania się zadań opiekuńczych bez narażania się na napiętnowanie i sankcje;
33. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia proaktywnych strategii politycznych i odpowiednich inwestycji dostosowanych i zaprojektowanych tak, by wspierać kobiety i mężczyzn we wchodzeniu na rynek pracy, w powracaniu nań, pozostawaniu na nim i osiąganiu na nim postępów po okresach przebywania na urlopie powiązanim z życiem rodzinnym, dzięki stabilnemu zatrudnieniu wysokiej jakości zgodnie z treścią art. 27 Europejskiej karty społecznej; podkreśla zwłaszcza konieczność zagwarantowania: powrotu na to samo albo równoważne bądź podobne stanowisko; ochrony przed zwolnieniami i mniej korzystnym traktowaniem w wyniku ciąży; prawa do ubiegania się o urlop ze względów rodzinnych lub korzystania z takiego urlopu; oraz okresu ochronnego po powrocie do pracy, aby zainteresowane osoby mogły ponownie przystosować się do swojego stanowiska; ponownie stwierdza, że należy również zagwarantować zmiany w zakresie godzin pracy lub procedur dotyczących powrotu do pracy (w tym konieczność uzasadnienia odmowy pracodawcy) oraz praktyk zawodowych;
34. wzywa państwa członkowskie do lepszej ochrony przed dyskryminacją i niezgodnymi z

prawem zwolnieniami związanymi z równowagą między życiem zawodowym a prywatnym; wzywa w tym kontekście Komisję i państwa członkowskie do zaproponowania strategii politycznych umożliwiających poprawę egzekwowania środków antidyskryminacyjnych w miejscu pracy, w tym zwiększenie świadomości tytułu prawnego do równego traktowania przez prowadzenie kampanii informacyjnych, odwrócenie ciężaru dowodu, a także nadanie uprawnień krajowym organom ds. równości do przeprowadzania z własnej inicjatywy formalnych dochodzeń w kwestiach równości oraz pomagania potencjalnym ofiarom dyskryminacji;

35. uważa, że wsparcie uczestnictwa kobiet w rynku pracy spowodowałoby wzrost PKB; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do umocnienia polityki i zwiększenia inwestycji wspierających wysokiej jakości zatrudnienie kobiet, szczególnie w branżach i na stanowiskach, gdzie kobiety są niedostatecznie reprezentowane, takich jak nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka, oraz w sektorach zielonej gospodarki, a także na wyższych stanowiskach kierowniczych we wszystkich sektorach;
36. podkreśla fakt, że integracja osób długotrwale bezrobotnych za pomocą indywidualnie dopasowanych środków ma kluczowe znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz w ostatecznym rozrachunku przyczyni się do zrównoważonego charakteru krajowych systemów zabezpieczenia społecznego; uważa tę integrację za niezbędną, biorąc pod uwagę sytuację społeczną tych obywateli i ich potrzeby pod względem wystarczających dochodów, odpowiednich warunków mieszkaniowych, transportu publicznego, opieki zdrowotnej i opieki nad dziećmi; podkreśla potrzebę lepszego monitorowania na szczeblu europejskim strategii politycznych realizowanych na szczeblu krajowym;
37. podkreśla znaczenie zrozumienia nowych form zatrudnienia i pracy oraz gromadzenia porównywalnych danych dotyczących tej kwestii, tak aby zwiększyć skuteczność prawodawstwa dotyczącego rynku pracy, a w konsekwencji zwiększyć zatrudnienie i zrównoważony wzrost;
38. wzywa do podjęcia wspólnych wysiłków na rzecz ograniczenia nierówności związanych z płcią w państwach członkowskich oraz do nieustannego wspierania dedykowanych planów dostosowanych do warunków lokalnych, tak aby ograniczyć różnice między kobietami i mężczyznami pod względem zatrudnienia, wynagrodzenia i emerytur dzięki prowadzonej polityce gospodarczej;
39. wzywa do opracowania zintegrowanej strategii walki z ubóstwem, aby zrealizować cel strategii „Europa 2020” dotyczący ubóstwa; podkreśla, że obowiązujące w państwach członkowskich systemy minimalnego dochodu przyczyniają się do ograniczenia ubóstwa, szczególnie w połączeniu z działaniami podejmowanymi na rzecz integracji społecznej przy jednoczesnym zaangażowaniu beneficjentów; domaga się, aby państwa członkowskie podjęły prace na rzecz stopniowego ustanowienia systemów dochodu minimalnego, które będą nie tylko adekwatne, ale będą zapewniać wystarczający zakres i wykorzystanie; uważa, że odpowiedni dochód minimalny oznacza dochód niezbędny do godnego życia i pełnego uczestnictwa w społeczeństwie przez całe życie; zaznacza, że aby dochód minimalny był odpowiedni, musi on przewyższać próg zagrożenia ubóstwem, tak aby zaspokajać podstawowe potrzeby ludzi, obejmujące aspekty niematerialne, takie jak dostęp do kształcenia i uczenia się przez całe życie, godne

warunki mieszkaniowe, wysokiej jakości usługi opieki zdrowotnej, aktywność społeczna i aktywność obywatelska;

40. wzywa do skuteczniejszego, ukierunkowanego i ściślej monitorowanego wykorzystywania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych przez organy krajowe, regionalne i lokalne, tak aby wspierać inwestycje w zakresie wysokiej jakości usług społecznych, opieki zdrowotnej, edukacji i zatrudnienia oraz zwalczać ubóstwo energetyczne, rosnące koszty utrzymania, wykluczenie społeczne, deprywację mieszkaniową i niedostateczną jakość zasobów mieszkaniowych;
41. wzywa Komisję do wsparcia państw członkowskich w ustanowieniu konkretnych programów inwestycyjnych dla regionów, w których stopa bezrobocia, bezrobocia wśród młodzieży i długotrwałego bezrobocia przekracza 30 %;
42. ubolewa, że w swoim pakiecie zaleceń Komisja zignorowała wniosek Parlamentu o szersze zastosowanie art. 349 TFUE, przede wszystkim przez wdrożenie środków szczegółowych, z myślą o lepszej integracji z UE regionów najbardziej oddalonych; przypomina, że regiony te posiadają szczególne cechy i uwarunkowania i odnotowują stopę bezrobocia na poziomie 30 % i wyższym; podkreśla potrzebę wdrożenia zróżnicowanych środków i programów w celu zmniejszenia różnic, tak aby doprowadzić do wzrostu spójności społecznej w UE;
43. apeluje do Komisji, aby najbliższe wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej było poświęcone kwestii inwestycji społecznych w sektorach, w których istnieją mocne dowody sugerujące, że takie inwestycje przynoszą korzyści społeczne i gospodarcze (w sektorach takich jak wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem, kształcenie na poziomie podstawowym i średnim, szkolenia i aktywna polityka w zakresie rynku pracy, przystępne cenowo mieszkalnictwo i mieszkania socjalne oraz opieka zdrowotna);
44. ubolewa nad faktem, że stanowisko Parlamentu, po jego przyjęciu na posiedzeniu plenarnym, będzie miało niewielki wpływ na będące przedmiotem dyskusji zalecenia dla poszczególnych krajów; apeluje o taki harmonogram, w którym kładzie się większy nacisk na stanowisko Parlamentu i uwzględnia się je przed podjęciem decyzji; apeluje o zwiększenie roli Rady EPSCO w ramach semestru europejskiego;
45. wzywa do podjęcia dodatkowych wspólnych wysiłków w celu zwiększenia integracji migrantów oraz osób ze środowisk migracyjnych na rynku pracy.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU OPINII
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	28.9.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 34 -: 10 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Guillaume Balas, Brando Benifei, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Dennis Radtke, Robert Rochefort, Siôn Simon, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Maria Arena, Georges Bach, Elmar Brok, Krzysztof Hetman, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Evelyn Regner, Sven Schulze, Jasenko Selimovic, Michaela Šojdrová, Helga Stevens
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Klaus Buchner, Jens Nilsson, Gabriele Preuß, Jozo Radoš

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

34	+
ALDE	Martina Dlabajová, Marian Harkin, Jozo Radoš, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Yana Toom
EPP	Georges Bach, Elmar Brok, Krzysztof Hetman, Danuta Jazłowiecka, Dieter-Lebrecht Koch, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ādám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Dennis Radtke, Sven Schulze, Michaela Šojdrová
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Jens Nilsson, Georgi Pirinski, Gabriele Preuß, Evelyn Regner, Sión Simon, Marita Ulvskog
Verts/ALE	Klaus Buchner, Tatjana Ždanoka

10	-
GUE/NGL	Kostadinka Kuneva, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
ENF	Dominique Martin
NI	Lampros Fountoulis

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się